

Onze Vogels

62e jaargang no.2, februari 2001

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

Vogel

copy

Voor het eerst op de bondsshow

Agapornus pullaria pullaria

Een zeer moeilijk te kweken vogel en daarmee zeer zeker een oorkonde waard. Met zeer veel geduld en enkele aanpassingen gelukte het Henk Haasnoot. Een en ander ging niet vanzelf zoals hij u in zijn verhaal zal vertellen.

Beschrijving

Het voorhoofd van de man is rood-oranje, de stuit is lichtblauw en de rest van de vogel groen. Bij de pop zijn voorhoofd en gezicht meer oranjegeel. De ondervleugeldekveren zijn bij de man en bij de pop groen.

Bij de pullaria heb je ook nog een ondersoort de pullaria-ugandae. Deze is nagenoeg hetzelfde gekleurd. Het verspreidingsgebied van de pullaria is zeer groot en wel van Guinea en Sierra Leone tot Zuidwest-Ethiopië, Oeganda en Noordwest-Angola. De pullaria leeft in open grasland en broedt in mei en/of oktober. Broeden doen deze vogels in termietenheuvels. Daarin graven ze een gang van ± 25 tot 30 meter. Aan het uiteinde daarvan maken ze een broedkamer. Deze is niet groter dan een vuist.

Mijn hobby de pullaria's

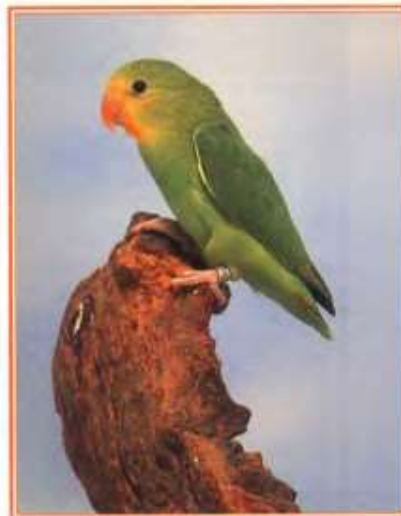
Mijn eerste pullaria's kocht ik in 1986. Eén stel bij de ene importeur en nog één stel bij een andere. De eerste hebben ongeveer 2 weken geleefd,

de andere waren binnen 2 weken al dood. U zult begrijpen dat de lol er dan snel af is. Maar ja, het bloed kruipt waar het niet gaan kan. In 1992 zag ik ze weer zitten en kocht opnieuw 2 stellen. Helaas hebben deze het ook niet overleefd. In 1994 heb ik twee stel overgenomen van een kennis die ermee stopte, omdat de registratie in het leven geroepen was en hij daar geen zin in had. Eén koppel had al twee eieren gehad, maar daarvan was niets terecht gekomen. Ik had alle hoop dat het toch moest lukken. In oktober 1995 het eerste ei van in totaal zes! Ik heb de vogels gewoon de broedtijd laten uitzitten, maar helaas waren de eieren onbevruucht. Na ongeveer 3 weken was er al weer een ei van ook nu weer zes in totaal. Om geen risico te lopen heb ik de eieren weggehaald en bij een cana - die al eieren had - gelegd. Deze 6 eieren bleken na controle allemaal bevrucht te zijn. Helaas had ik er niet bij stilgestaan, dat de cana maar 20 dagen broedt en de pullaria ± 25 dagen. Het resultaat was dat de cana ermee stopte, hetgeen ik te laat in de gaten had en de jongen afgestorven zijn in het ei. Dit broedkoppel is zich die oudejaarsnacht waarschijnlijk letterlijk dood geschrokken, want nieuwjaarsochtend lagen beide vogels dood. Het andere koppel heeft nooit eieren gehad en de man is later doodgegaan.

Dus toen was ik weer bij af.

In februari 1998 hoorde ik dat er pullaria's bij een handelaar zaten ik heb direct gebeld en ben erop afgegaan. Toch maar weer 3 koppels gekocht. De vogels waren naar mijn mening nog vrij jong, want ze waren nog niet op kleur. In 1999 zijn deze vogels volledig op kleur gekomen. Helaas is een van de vogels doodgegaan, maar 5 vogels over-

houden was ook wel een succes.

De pullaria's zijn gehuisvest in broedkooien van 1 m lang, 50 cm hoog en 40 diep. Ze hebben een nestkastje van 14 x 14 cm met een zeskantig houten pijpje eraan gemaakt en het geheel is voorzien van een dubbele bodem voor een eventueel verwarmingsplaatje, aangesloten op een thermostaat.

Eerste broedresultaat in Nederland?

In juli 1999, ik heb de vogels dan 1 jaar, zie ik plotseling dat er een koppel aan het kurk heeft zitten knagen. Dit kurk stopte ik voor in het zeskantige pijpje, dat aan het broedblok zit. Na verloop van 1 week zie ik dat alle kurk eruit is en wat later mis ik de pop. Het duurde echter nog tot 18 augustus voordat het eerste ei er was. Er werden in totaal 5 eieren gelegd. Daarna heb ik niet meer gekeken want broeden deed ze goed. Na ongeveer 24 dagen - al die tijd heb ik de pop ook niet gezien - heb ik toch maar gekeken en de eieren waren allemaal onbevruucht. Gelijk maar weggehaald en gedacht: pech gehad, volgend jaar maar weer afwachten. Maar wie schetst mijn verbazing? 20 oktober lag er weer een ei en ook nu werd het een legsel van 5. Hiervan bleken later 2 bevrucht te zijn, daarna heb ik niet meer gekeken en rustig afgewacht. Na ± 25 dagen gepiep, dus er moest één jong zijn. Elke dag maar luisteren en na ± 12 dagen, toch maar gekeken en inderdaad 1 jong, dat ik direct kon ringen met een 4mm ring. Een paar dagen na het ringen zag ik de pop eigenlijk de hele

dag van het nest. Omdat er maar 1 jong was en ik dacht dat dit jong het wel koud zou krijgen, besloot ik het verwarmingsplaatje aan te sluiten. Hiermee kon ik de temperatuur in het blok regelen tot ongeveer 25 graden. Het jong groeide voorspoedig en de meeste zorg werd nu door de man uitgevoerd. De pop heb ik overdag nooit meer in het blok gezien, alleen 's nachts zaten ze in het blok. Na precies 7 weken vloog het jong uit en bleek het een pop te zijn. 's Avonds ging ze met de ouders gewoon het blok weer in. Ze vloog uit met een zwarte bovensnavel en haar masker was maar heel klein en geel gekleurd. Voor de rest zag ze er hetzelfde uit als de volwassen pop, alleen een beetje kleiner. Begin februari heb ik haar bij de ouders weggehaald en meteen bij een importman gezet, die ik nog niet zo lang geleden gekocht had en dit ging zonder enig probleem goed.

Voeding

Het voer, dat ik aan mijn pullaria's geef, is een neophemamengeling, veel trosgierst, gekiemd zaad met ei-voer, groenvoer, meelwormen (deze eten ze normaal niet, maar toen het jong er was, aten ze er ongeveer 100 per dag) en wilgentakken. Op de krulwilg zijn ze erg gek en ze knagen die helemaal kaal, andere wilgen niet zo. Grit en kiezel aangevuld met oestergrit staat altijd in het hok en natuurlijk schoon water. Baden heb ik de pullaria's - in tegenstelling tot de taranta's die ik ook bezit - nog nooit zien doen. Ik hoop hiermee mijn steentje bijdragen te hebben, wat betreft de pullaria. Tevens hoop ik ook dat meer liefhebbers deze vogels gaan houden, want het zijn echt prachtige vogels.

Henk Haasnoot
(adres bij de redactie bekend)

Toegekende oorkondes

Aan bijzondere eerste eigen kweek vogels tijdens VOGEL 2001

Geelborst kitta • *Cissa Hypoleuca*

T. v.d. Rijt, Hogeveleutweg 17, 5681 PD Best
Kweeknummer: FF92

Holenduif • *Columba oenas*

H.C.F. Cornelissen, Borneoweg 9, 5451 GJ Mill
Kweeknummer: RS38

Rüppels papegaai • *Poicephalus rueppellii*

M. Hoogerwaard, Hoek 39, 4271 BH Dussen
Kweeknummer: H799

Europese appelvink • *Coccothraustes coccothraustes*

F. Vermaning, Finkenburen 20, 8521 NV Sint Nicolaasg
Kweeknummer: F114

Emerald nektarvogel • *Nectarinia famosa*

F. van Dorland, Ackerbroekweg 54, 6546 HZ Nijmegen
Kweeknummer: 2KHH

Schildtoerako • *Musophaga violacea*

M. Aarts, Abdis van Thornstr. 14, 5126 BJ Gilze
Kweeknummer: SD08

Rüppels papegaai • *Poicephalus rueppellii*

H. Weitering, Krijpslaan 118, 9615 BH Kolham
Kweeknummer: ND34

Kleine Vasa papegaai • *Coracopsis nigra nigra*

T. de Graaf, Fluiterstraat 13, 8315 AK Luttelgeest
Kweeknummer: DM68

Roodsnavel tinamoe • *Crypturellus parvirostris*

D. Korf, Zwin 2, 8321 LS Urk
Kweeknummer: KH22

Kruisbek • *Loxia curvirostra*

Frank Jannink, Stationsweg 12d, 7468 AT Enter
Kweeknummer: 2JRH

Kievit • *Vanellus vanellus*

C.W. Veenhuizen, Heliosstraat 11, 7321 ED Apeldoorn
Kweeknummer: AF17

Holenduif • *Columba oenas*

J. Vrieling, Essenhuizerweg 4a, 7434 SE Lettele
Kweeknummer: WH69

Agapornis pullaria • *Agapornis pullaria*

H.J. Haasnoot, Guldemondvaart 23, 2211 JA
Noordwijkerhout
Kweeknummer: PH83

Blauwe pitpit • *Dacnis cayana cayana*

J. Penders, Mgr. Feronlaan 34, 6433 CE Hoensbroek
Kweeknummer: VE67

Holenduif • *Columba oenas*

A. van Zon, Hasseltstraat 210, 5046 LP Tilburg
Kweeknummer: NX74

Met dank aan de leden van de "Commissie bijzondere eerste eigen kweek", de heren T. de Graaf, P. van den Hooven en J.G. Oude Breuil.

Mutaties bij de Lachduif 12: Gekniefd

*Bij de vele sierduivenrassen, alle afstammelingen van de rotsduif *Columba livia*, komen diverse kuifvormen voor. Men spreekt daar echter over gekapt in plaats van gekniefd. Zo bestaat er de snavelkap: een hele of halve rozet van veren midden op de kop die deels over de snavel valt. De snavelkap komt vooral voor bij de verschillende rassen binnen de groep van de trommelduiven. Een vergelijkbare kuifvorm vinden we bijvoorbeeld ook bij de kanarie, de grasparkiet en de zebra-vink. De meest voorkomende kapvormen bij sierduiven zijn echter de spitskap en de schelpkap. Hierbij groeien de veren op het achterhoofd in tegengestelde richting en vormen zo de kap of kuif. De hier besproken kuifvorming bij de lachduif is vergelijkbaar met de schelpkap bij de gedomesticeerde duif.*

Waar en wanneer de kuifmutatie bij de lachduif is ontstaan is niet duidelijk. Zeer waarschijnlijk in Azië; zowel Zuidoost-Azië als India worden in dit kader genoemd. Het tijdstip van ontstaan is onbekend. Eind jaren tachtig zijn echter vanuit dit gebied gekuifde lachduiven naar Koeweit geïmporteerd. In ieder geval één enthousiaste fokker heeft zich daar met deze duiven beziggehouden. Begin 1998 zijn via deze liefhebber een zestal gekuifde lachduiven naar Nederland gekomen. Uit de verzamelde vereringsgegevens, zowel uit Koeweit als in Nederland, is gebleken dat deze kuifvorm bij de lachduif recessief en niet geslachtsgebonden vererft. Deze wijze van vererving komt overeen met die van de schelpkap bij de gedomesticeerde duif.

Het kuifmodel, zowel in grootte als in vorm en plaatsing, is op dit moment bij de lachduif nog zeer wisselend. Er zijn duiven waarbij nauwelijks enige veren overeind staan, de kuif kan hoog of

juist laag op het achterhoofd geplaatst zijn en een scheve plaatsing komt ook veel voor. Opvallend is dat bij scheve plaatsing alle Nederlandse duiven de kuif naar rechts hebben overhellen. Eén ding hebben zij alle gemeen: op het achterhoofd groeien de veren in meer of mindere mate in tegengestelde richting. Kuifvorming is daarom ook geen afwijking van de veren, zoals bijvoorbeeld zijdevederigheid, maar een afwijking van de huid. De veerinplanting in de huid is gewijzigd en niet de structuur van de veer zelf.

De schelpkap bij de diverse sierduivenrassen wordt gevormd door een rand van rechtopstaande veren over de hele breedte van het achterhoofd die naar de nek toe smaller wordt en in een afgeronde punt uitloopt. De kap is enigszins driehoekig en heeft de vorm van een schelp, vandaar ook de naam. Afhankelijk van het ras vormt zich net naast de gehooropening nog een rozet van veren. Bekende rassen met een schelpkap zijn de nonduif, de

Hongaarse reuzenduif en de verschillende Duitse kleurduivenrassen zoals de Saksische vleugelduif.

De Oud-Hollandse kapucijn en de raadsheer zijn rassen waarbij de schelpkap door selectie een enorme omvang heeft gekregen en de rozetten zich aan weerszijden van de hals bevinden. Zo lijken deze duiven een grote kraag te dragen. Bij de raadsheer vallen de veren van de kap zelfs helemaal over de kop heen. Dit wordt echter vooral veroorzaakt door de lengte van de veren. De nekveren van een raadsheer kunnen wel 10 centimeter lang worden.

Deze verschillende vormen van schelpkap berusten alle op één en hetzelfde recessieve gen met het symbool *cr* (crest = kuif). De variatie in kapvorm binnen de diverse rassen is door selectie ontstaan en wordt bepaald door de aan- of juist afwezigheid van modificerende factoren. Modificerende factoren zijn genen die slechts tot uiting komen in combinatie met een bepaald ander gen. Zonder dat ande-

*Gekuifde of gekapte lachduif.
Pastelkleurige doffer.*

Schelpkap bij Hongaarse reuzenduif.

Snavelrozet en schelpkap bij Boecharijse trommelduif.

re gen, in dit geval het cr-gen, is de invloed van het modificerende niet waar te nemen aan het uiterlijk van de betreffende duif.

De vinkduif is een voorbeeld van een ras waarbij de spitskap voorkomt. Deze kap wordt gevormd door een smalle strook veren die vanuit de nek tot op het achterhoofd in tegengestelde richting groeien. Op het achterhoofd vormen zij een spitse punt die boven de kop uitsteekt.

Uit onderzoek is gebleken dat de factoren voor schelpkap en spitskap hoogst waarschijnlijk allelen van elkaar zijn. Allelen zijn verschillende mutaties van hetzelfde gen. Schelpkap is hierbij dominant over spitskap. Afgaande op het uiterlijk van de kuifvorming bij de lachduif is het logisch aan te nemen dat deze overeenkomt met de schelpkap bij sierduiven. Ondanks het wisselend formaat hebben de meeste lachduiven een kuif die naar boven toe breder wordt en daarmee de schelpvorm benadert. Door middel van selectie kan de kuif verbeterd en meer uniform worden.

Uit de tot nu toe bekende gegevens en met de gegevens van de vererving van schelpkap bij de gedomesticeerde duif in het achterhoofd is het logisch te veronderstellen dat de eigenschap voor kuifvorming niet gekoppeld is aan andere (kleur)mutaties. Met andere woorden: gekuifd zou in alle erkende kleurslagen gefokt kunnen worden.

De eerste zes 'kuifduiven' die naar Nederland zijn gekomen, waren alle pastelkleurig. Enkele van hen hadden elf in plaats van het normale aantal van tien slag-

pennen. Ook in het nageslacht ontstonden duiven met elf pennen, soms maar in een vleugel. De vererving van meer slagpennen dan normaal lijkt op dit moment enkelvoudig recessief. Het is niet aannemelijk dat een verhoogd aantal slagpennen iets te maken heeft met de kuifvorming, temeer daar er ook gekuifde duiven zijn met het normale aantal van tien slagpennen.

Tevens bleek dat enkele van deze dieren drager waren van een mogelijk nieuwe kleurmutatie. Een vorm van pigmentverdunding die nog niet eerder was waargenomen en beschreven bij de lachduif en die weer vergelijkbaar is (homoloog) met een mutatie in de gedomesticeerde duif. In dit geval het zogenaamde pink-eyed dilute, symbool pd. Een sterk pigmentverdunde mutatie waarbij ook het meeste pigment uit de ogen is verdwenen waardoor deze dieren rozeroede ogen krijgen. Maar hierover een volgende keer meer.

*Hein van Grouw
Alphen a/d Rijn*

Spitskap bij vinkduif.

KALENDER 2001

Noord-Hollandse kanarie

Een kanarie met krulveren is al rond 1700 beschreven, al betrof het hier een frisering die beperkt bleef tot de borstbevedering. De Noord-Hollandse frisé kanarie (1860) is een van de oudste rassen waaruit diverse andere varianten zijn ontstaan. In het begin waren de Noord-Hollandse frisé nog niet zulke volmaakte vogels als die wij nu kennen. In de loop der jaren is het type en de bevedering vervolmaakt.

In de tweede wereldoorlog is heel veel verloren gegaan maar met het weinige wat er over was, hebben enkele kwekers het toch voor elkaar gekregen om de frisékanarie weer op de TT te krijgen.

Tot voor 1960 waren het vooral de kleurkanaries die te bewonderen waren op onze tentoonstellingen. Maar in de zestiger jaren kwamen de frisékanaries opzetten. Holland, Noord-Frankrijk, Zwitserland, Duitsland en dan bijna uitsluitend München waren lokaties waar de gefriseerde kanaries zeer populair waren. Nederland heeft echter een niet onbelangrijke rol gespeeld bij deze ontwikkeling. In de jaren zestig werden de gefriseerde kanaries "Hollandse" kanaries genoemd, in de VS sprak men over Dutch Frilled Canary.

De Noord-Hollandse frisé kanarie is een rechtopstaande kanarie, die niet extreem op postuur of houding is geselecteerd. Het is een relatief grote kanarie, 17 tot 18 cm, maar niet het grootste kanarieras dat wij kennen.

Wij onderscheiden drie veervelden die voorzien zijn van de krulbevedering: de mantel, de borst en de flanken. In de standaard wordt dit als volgt omschreven: Scheiding midden op de rug, symmetrisch. Mantelveren moeten gelijkmatig, lang en vol naar beide zijden over de schouders en rug friseren en 2/3 van de rug bedekken. De borstkrulken moet vol, lang en omvangrijk, van beide zijden van de borst naar elkaar toe krullen, een z.g. stevig mandje vormend. De flankkrullen moeten symmetrisch en goed ontwikkeld, boven de dijen beginnend. Opwaarts naar de schouders toe gedragen worden, liefst tot de rugfrisering. Het probleem om een topvogel te kweken is om deze drie kenmerken alle drie in optima forma tot uitdrukking te brengen. Bij de Noord-Hollandse frisé kanarie doet de kleur er niet toe. Persoonlijk geef ik echter de voorkeur aan geel of wit.

Wanneer u meer wilt weten over de Noord-Hollandse frisé kanarie of de gefriseerde rassen in het algemeen, doet u er goed aan de Standaard voor postuurkanaries van de NBvV (okt.99) aan te schaffen. In deze standaard staat ook een interessante "stamboom" van girlitz tot padovan.

Hans Klören.

De witvleugelparkiet

(*Brotogeris versicolurus*)

Deel 2

Zoals al eerder beschreven bij de kanarievlugelparkiet (*Brotogeris chiriri*), heeft de witvleugelparkiet in de meest geaccepteerde systematiek geen ondersorten.

In het wild

De witvleugelparkiet is not globally threatened (Del Hoyo, 1997), niet wereldwijd bedreigd en staat op Appendix II van CITES.

Importen/exporten

Ook de witvleugelparkiet is lange tijd heel zeldzaam geweest in Europa. Op het minimumaantal rond 1994 waren er niet meer dan vijftig exemplaren in Europa. Ook van deze soort is de import aan het eind van de vorige eeuw wat op gang gekomen. Bij een importeur zag ik naar schatting driehonderd exemplaren. Daarvoor waren er wel wat kleine importen van maximaal twintig stuks, maar deze waren via allerlei omwegen naar Nederland gekomen, en de herkomst was moeilijk na te gaan. Van september 1997 tot september 2000 werden er 440 witvleugelparkieten met een Nederlandse CITES invoervergunning in de Europese Gemeenschap geïmporteerd, alle afkomstig uit Peru.

Kweekresultaten in gevangenschap
De witvleugelparkiet is na de tui-parkiet de moeilijkste soort om tot broeden te bewegen. Nederland heeft in Europa een voortrekkersrol gespeeld op gebied van *Brotogeris* kweek, vooral ook bij de witvleugels. In Nederland hadden in de afgelopen tien jaar vier kwekers succes met de witvleugelkweek, terwijl in de rest van Europa de soort nauwelijks aanwezig was, en er al helemaal niet werd gekweekt. Zelf kweekte ik van mijn kweekpaar tot nu toe tien jongen. Opvallend genoeg heeft zelfs het Loro Parque op Tenerife deze soort, als enige *Brotogeris* soort, niet in de collectie. Er is bij mijn weten geen andere dierentuin of vogelpark in Europa, die deze soort houdt.

Leeftijd

Bij een kweker in Nederland leeft een vrouwelijke vogel, die al zeker zeventien jaar oud is.

Literatuur

- Del Hoyo, 1997
J. del Hoyo, A. Elliott & J. Sargatal (eds.). 1997. *Handbook of the birds of the World, Vol. 4. Sandgrouse to Cuckoos*. Lynx Edicions, Barcelona.
- Derks, in press
D. Derks. 2000. *Haltung und Zucht des Weißflügelittichs*. Papageien 2000.

Tekst: Dinand Derks
Foto: Piet Zwinkels

AGAPORNIDEN EENS VAN NADERBIJ BEKEKEN

De agapornis personata

Deze agapornidensoort werd in 1887 ontdekt in Noordoost - Tanzania.

Hun leefgebied bevindt zich zo'n 60 km ten zuidoosten van het leefgebied van de fischeri. Hun woongebied is net als van de fischeri savanne, een grasland met hier en daar wat bomen en struiken.

Hun voedsel bestaat dan ook uit verschillende graszaden en bessen die daar ter plaatse te vinden zijn. Hun nesten maken ze in holten van bomen.

Net zoals bij de andere agaporniden worden de eieren om de andere dag gelegd en gedurende ongeveer 23 dagen bebroed.

De wildvorm personata heeft een pikzwarte kop en gele borst en nekband.

Rond de bruine ogen hebben we de typische witte oogring.

De algemene lichaamskleur verder is groen, de vleugelbocht heeft een gele rand, de stuit is mauveachtig, de snavel diep koraalrood, poten grijs, nagels donkergrijs.

Probleem bij de groene personata is zoals steeds de oranje aanslag op de borst. Regel is hier ook dat we dat zoveel mogelijk moeten vermijden. Bij sommige vogels is dat soms maar één millimeter, terwijl bij andere de helft van de gele borst ingepalmd wordt door de rode kleur. Deze oranje aanslag kan wijzen op het inkruisen van fischeri of nigrigenis, maar is meestal toch het gevolg van onzorgvuldig selecteren. Men mag niet vergeten dat deze rode psittacine terug te vinden is in de baardjes in de kopbevedering. Daar vormen ze samen met de melanine in de baarden de warm zwarte kopkleur. Met andere woorden de veren van het masker bevatten deze rode kleurstof ook. De uitleg dat deze rode kleur nog afkomstig is van de lilianae omdat men in de jaren '30 vanuit deze soort de inofactor heeft ingekruist, is larie. In de wildbaan hebben sommige vogels ook deze rode aanslag en men moet niet vergeten dat de standaardis steeds het streven naar perfectie is. Beschouw daarom niet altijd een personata met wat rode aanslag op de borst als rasonzuiver; het zit hem meestal in de selectie van de ouder-

vogels en de fouten welke door de jaren heen in deze bloedlijnen werden ingekweekt. Toen de blauwe personata in de 70 jaren heel populair werd, gingen de meeste liefhebbers zich toeleggen op het kweken van de kleurmutaties. Het gevolg was dat de wildvorm zowat uit het oog verloren werd. De enkele groene vogels die nog overbleven, waren bijna allemaal split voor het een of het ander. Het uiterlijk van deze vogels speelde een mindere rol, de splitfactoren waren het belangrijkste. Gelukkig is het tijd aan het keren en beginnen sommige kwekers er weer voor te zorgen dat ze naast hun mutaties ook nog een aantal goede fokzuivere wildkleurvogels achter de hand hebben. Denk nu niet dat daarmee het probleem opgelost is, want een prachtig koppeltje wildkleurvogels is geen garantie voor een volledig broedsel groene jongen zonder oranje aanslag op de borst. U bent niet de eerste kweker die dacht dat hij na vijf generaties selecteren kweekzuiver groene vogels had, die plots nog blauwe of lutino jongen in het nest aantreft. Belangrijk is dan ook de keuze van de oudervogels en hun afstamming. Men kan moeilijk

verwachten dat de jongen kampioenen zullen zijn als de ouders veel oranje op de borst hebben. Anderszids heb ik ook al meegemaakt dat een prachtig koppel jongen gaf die heel wat oranje op de borst hadden, maar de resultaten zijn toch beter dan dat we van een koppel vertrekken met veel oranje op de borst. U ziet het is niet altijd zo eenvoudig. Door selectie moeten we het rode psittacine op de borst proberen weg te kweken. Maar we kunnen daarin niet te ver gaan, want in de haakjes van de maskerbevedering bij de personata zit wel degelijk rood psittacine en als we er te veel uitkweken, zou het (onzichtbare psittacine) onder het masker verdwijnen en verliezen we de warm zwarte kopkleur. Ik selecteer al jaren en probeer met zuiver groene vogels (waarbij geen andere kleuren zijn ingekruist) te kweken. Zo hoop ik het oranje in de borst te kunnen bedwingen. Andere liefhebbers zweren erbij dat de ideale manier om het oranje weg te kweken is groene vogels met blauwe te kruisen, omdat daar geen oranje kleur inzit. Ik weet het niet maar ik heb toch de indruk dat splitvogels meer oranje op de borst verto-

nen. Zoals steeds heeft weer iedereen hier zijn eigen wijsheid. U ziet het is niet altijd zo eenvoudig. Selectie en doorzettingsvermogen zijn hier de sleutelwoorden.

Jonge personata's zijn volgens mij ook veel stressgevoeliger dan bijv. de fischeri. Vermijd daarom zoveel mogelijk heel jonge personata's aan te kopen. Beter is te wachten tot de vogels zo'n 10 maanden zijn, dan loopt u niet het risico dat de jonge vogels na enkele dagen sterven.

Bij de personata zijn er ondertussen al heel wat mutaties opgetreden. We hebben de donkerfactoren, de blauw-, de violet-, de pastelfactor en sinds kort in Amerika de fallow. De inofactor werd via de lilianaë ingekruist en de gezoomde vogels kwamen er via de fischeri.

U ziet het vrienden: bij agapomiden zijn er heel wat mogelijkheden. Het is een vrij gemakkelijke kweekvogel met heel wat variaties. Maar bedenk dat ondoordacht kruisen van de ene soort met de andere alleen maar onbruik-

bare bastaarden oplevert. Respecteer a.u.b. de wildvorm, onze achterkleinkinderen zullen ons er dankbaar voor zijn.

En onthoud: het voornaamste is dat we er plezier aan beleven. Voor spreekbeurten kan mij steeds contacteren via BVA op 09/368.01.45

*Tekst: Dirk Van den Abeele
Foto: P. Onderdelinde
<http://go.to/lovebirds>*

Toerako's & I.T.S.

Naar aanleiding van het gepubliceerde verhaal over toerako's in "Onze Vogels" van augustus, wil ik de liefhebber van deze vogels kennis laten maken met I.T.S. Benelux, "International Touraco Society Benelux".

Sinds 1997 is er behalve I.T.S. Engeland ook een afdeling I.T.S. Benelux. Natuurlijk kunnen Nederland en België niet achterblijven op het gebied van het houden, verzorgen en kweken van deze vogels.

Wij behoren tenslotte toch tot de grootste en meest ervaren vogelkwekers van de wereld.

Hoe I.T.S. Benelux is ontstaan?

In Januari 1993 werd door enkele toerako-liefhebbers in het Cotswold Wild Life Park in Burford de 'International Touraco Society' opgericht. Deze vereniging heeft tot doel onderzoek te verrichten naar en haar leden te informeren over het houden van toerako's alsmede het bevorderen van het behoud van toerako's in het wild.

Vanwege het succes van de 'International Touraco Society' overzee en de steeds groeiende belangstelling voor toerako's in de Benelux werd besloten om ook hier een soortgelijke overkoepelende organisatie op te starten.

Op een informele bijeenkomst in Budel (oktober 1997) werden na stemming en rondvraag de fundamenten gelegd van de 'International Touraco Society - afdeling Benelux'. Vanzelfsprekend nam de afdeling Benelux de algemene doelstellingen van de 'International Touraco Society' over.

*Schildtoerako op nest.
Foto: Myriam Aarts*

Waar houdt I.T.S. Benelux zich mee bezig?

Gezien de problematiek met en de schaarse informatie die over de huisvesting, de kweek en voeding van toerako's bestaat, willen we kennis vergaren over toerako's in het wild en in beschermd milieu. Deze kennis willen we delen met onze leden.

Vandaar dat er tweemaal per jaar een Engelstalige nieuwsbrief, tweemaal per jaar een Nederlandstalige nieuws-

2

brief wordt uitgebracht, een jaarvergadering wordt gehouden en een toerakodag met lezingen, dia's en even-

tueel een bezoek aan een toerakoverzameling.

We willen onze leden helpen bij hun pogingen met toerako's te kweken, zodat de natuur gespaard blijft van leegroef. Om dit voor de toekomst in goede banen te leiden hebben we al voor sommige soorten, witkuiftoerako *Tauraco leucolophus*, Fischer's toerako *Tauraco fischeri* en purperkuiftoerako *Musophaga prophyreolopha* een stamboek opgezet.

Ook wordt er jaarlijks een census uitgebracht om zo veel mogelijk gegevens te verzamelen over huisvesting, voeding en kweek.

3

Onderzoek.

Helaas sterven ook wel eens toerako's, en gelukkig hebben we in onze vereniging een dierenarts-liefhebber die bereid is deze dode vogels te

Als de vogels in kweekconditie komen en mannetje en vrouwtje goed met elkaar overweg kunnen, beginnen ze elkaars verenkleed te verzorgen en elkaar te voederen, terwijl ze beide

weken verlaten de jongen het nest. Ze kunnen nog niet zo goed vliegen als hun ouders, maar springen en lopen behendig over de takken.

Bij de meeste liefhebbers bestaat het voedsel voor de toerako's voornamelijk uit diverse soorten vruchten, o.a. appel, druiven, meloen, plantenknoppen en een samengesteld voer (een ijzerarme paté of korrel i.v.m. ijzerstapelingziekte). Als de toerako's jongen hebben, worden meestal insecten bijgevoerd.

Als je nog meer wilt weten over toerako's of over I.T.S. Benelux kun je contact opnemen met ons secretariaat:

Tjeu Kessels
Dorpstraat 68
5993 AR Maasbree
Tel. 077-4652656

Namens I.T.S. Benelux
Albert Aarts

onderzoeken. Aan de hand van de doodsoorzaken trachten we advies te geven om beter te kunnen werken met toerako's. Op onze jaarlijkse toerakodag en/of op de jaarvergadering brengt onze specialist verslag uit van zijn bevindingen.

Kweken met toerako's.

Steeds meer liefhebbers slagen erin om met toerako's succesvol te kweken, al is er van sommige soorten nog geen kweek in gevangenschap bekend. Wel heeft iedere soort zo zijn eigen noden.

met hun kop op en neer gaan onder het maken van zachte geluiden.

Het nest van toerako's lijkt erg veel op een duivenest, een paar kleine takjes in een mand of een houten bakje. De eieren van alle toerakosoorten lijken erg op elkaar: crèmekleurig wit, glad en ongewoon bolvormig. Een legsel bestaat uit 2 eieren die om de andere dag gelegd worden, soms ook met 2 dagen rust. Man en pop bebroeden om beurten de eieren gedurende 22 tot 24 dagen.

Na 8 tot 10 dagen kun je de jonge vogels ringen met ringmaat 8 mm. Na 3

Voor natuurbroed en eigen kweek kreeg de schildtoerako een oorkonde tijdens VOGEL 2001.

1. Hartlaub toerako in buiten voliere.
2. Hartlaub toerako jong 10 dagen.
3. Hartlaubtoerako met jong van 6 dagen.
4. Jonge schildtoerako 8 dagen geringd.
5. Hartlaub toerako 6 weken natuurbroed.
6. Schildtoerako op nest.

Over kanaries gesproken

De praktijk Een zaak van ons allen!

Nou niet direct iets over vogels, maar over de beginnende liefhebber.

Wat zijn de mogelijkheden om van een beginnende liefhebber een fervente kweker te maken? Als je iemand op bezoek krijgt met de vraag "Ik zoek eigenlijk een club van vogelliefhebbers", noteer dan gelijk zijn adres en spreek een datum af dat je eens bij hem komt kijken, want meestal hebben ze dan al wat kanaries of wildzangvogels etc.

Wanneer je dan bij hem thuis bent, hoor je dat hij ook probeert te kweken en niets veel groot krijgt. Dan vertel je zo iemand dat luizen altijd een van de problemen zijn die op de loer liggen. Zelf maakte ik mee, dat iemand in 1998 uit zes koppels kanaries 1 jong groot kreeg; van luizen had hij nog nooit gehoord. Dit jaar na advies uit zes koppels dik 50 jonge vogels op stok.

Doch begin altijd met de **eenvoudige beginnenden** daarbij denkend aan een niet al te lastige kleur, bijv. gele kanaries. Vertel hem het kleurverschil van man en pop en doe dit bij herhaling, zodat hij dit na enkele weken zelf ziet. Leer hem met luisverdelingsmiddelen om te gaan. Laat hem ook een koppel zebra-vinken aanschaffen, een beginnende liefhebber wil in eerste instantie zelf jonge vogels op stok krijgen. Hij wil resultaat zien en dat kan met bovengenoemde vogels.

Ga dus geregeld bij hem langs, nodig hem ook eens bij jezelf thuis, help hem met de aanschaf van nieuwe vogels. Reik hem tevens wat **lectuur** aan zodat hij, ook als hij niet met vogels bezig is, wat kan opsteken. Probeer ook gezinsleden te betrekken

bij "zijn hobby"; hij kan door hen gestimuleerd worden.

En heeft hij na een jaar resultaat en je ziet hem blij reageren, dat hij jonge vogels op stok kan krijgen en dat de hele fase van nest maken, eieren rapen, jonge vogels grootbrengen, het zelfstandig worden hiervan etc. gelukt is, dan komt de **volgende stap**.

Nu wordt het tijd om hem de finesses bij te brengen van de te houden vogels en kan hij een keuze gaan maken van wat hij eigenlijk wil kweken. Nodig hem eens uit om mee te gaan naar een tentoonstelling en vertel hem het verschil van wat hij in de ene kooi ziet t.o.v. een andere kooi. Ondertussen moet hij ook de **verenigings sfeer** geproefd hebben en dit kan natuurlijk tijdens vergaderingen en bijeenkomsten.

En dan krijg je na een tijdje heel vaak de vraag gesteld, welke kleurslagen zijn in onze vereniging niet aanwezig. Die niet aanwezige kleurslag wil men dan zelf vaak gaan kweken. Men wil iets wat anderen niet hebben. En dit is natuurlijk prijzenswaardig.

Dan komen alle bijzonderheden van de nieuw aan te schaffen kleur ter sprake en worden de standaard-eisen erbij gehaald. Meestal ben je met zo iemand een drietal jaren bezig, maar dan weet hij ook werkelijk alles en heb je er een goed verenigingslid en kweker bij voor het leven.

Indien mogelijk pas dan bovenstaand verhaal toe in uw eigen omgeving. De vereniging is er blij mee!

*J.M. Donners
Buchten-Dorn*

INTERNATIONALE VOGELBEURS ANKERHAL TE WEERSELO

**BEZOEK ZONDAG
4 maart 2001**

De TWENTSE VOGELBEURS

**witte
molen**

- * 5000 m² Beursruimte
- * Grote internationale reclame
- * Alle soorten vogels en aanverwante artikelen
- * Geen kwartels en duiven (Art.3 veeziekte wet)
- * Zij die gereserveerd hebben, inbreng van 7.30 tot 9.30 uur
- * **Voortijdig reserveren (verplicht)**
- * Informatie en/of plaats reserveren tel/fax 074 - 2436003

**LOKATIE "ANKERHAL" Weerselo
aan de weg Weerselo - Borne**

Geopend voor publiek van 10.00 tot 14.00 uur.

Kleurkanaries (19) - Isabel met wit.

De isabel met wit (hierna te noemen: zilverisabel) is een kleurslag, die we in het vraagprogramma van onze bond terugvinden in de kleine hoofdgroep 21. We zien hier slechts 2 varianten, namelijk de dominante en de recessieve zilverisabel. Het verschil tussen beide is natuurlijk de aanslag in de vleugelpennen bij het dominante exemplaar.

De zilverisabel, de laatste in het rijtje van de zogenaamde klassieke kleuren (groen, bruin, agaat en isabel), komen we gemuteerd nog slechts eenmaal tegen en wel in combinatie met de pastefactor, dus de zilverisabelpastel. De zilverisabelen die we dan ook op de tentoonstellingen zien, komen veelal uit de kweek van zilverisabel split voor pastel maal zilverisabelpastel. Uit deze kweek komen overigens ook pastel mannen en poppen.

Zoals aangegeven staat de isabel het laagst in de rangorde van de klassieke kleuren. Gezien vanuit de groene kanarie zien we dat door een aantal mutaties hier geen zwart maar alleen bruin eumelanine en phaemelanine tot ontwikkeling is gekomen.

Het phaemelanine is ook nog eens sterk gereduceerd, zodat we een kanarie krijgen met een minimaal ontwikkeld pigmentbezit, dat zeer lichtbruin van kleur is. Wel moet dit pigment terug te vinden zijn zowel in de bestreping als in de vleugel- en staartpennen en in de

donsveren. Het is van belang dat de isabeltint in de vleugels en staart in kleur overeenkomt met die in het rugdek.

Een smalle, maar vooral zacht uitvloeiende flank- en rugbestreping is erg belangrijk. Het pigment moet aan de snavel beginnen en in de borst egaal verweven zijn met de witte lipochroom kleur. De poppen zijn over het algemeen de showvogels, daar zij de boven omschreven standardeisen het dichtst benaderen. De mannen zijn vaak wat streperig en rond het kopje wat grijsachtig, mede door een gebrek aan pigment op deze plaats.

De kweek van de zilverisabel is op meerdere manieren mogelijk. Of we nu met de dominant of de recessief witte bijkleur gaan werken, maakt niet zoveel uit. Paren we een zilverisabel aan een gele isabel, dan mogen we zowel witte als gele isabelen verwachten in de nakweek. Het gebruik van een goudisabel is in dit geval af te raden, omdat de zilverisabelen dan veelal een te sterke aanslag in de vleugelpennen laten zien. Soms tonen deze exemplaren ook nog aanslag in schouders en/of staartpennen, wat als fout wordt aangemerkt. Dus een isabel met een zachte geeltint inzetten.

Het gebruik van een isabelvoor is niet aan te raden. Bij alle kanaries met de witte bijkleur de ivoorfactor buiten de deur houden, omdat deze een nadelige invloed op de zilvertint kan hebben. Willen we uit een recessieve zilverisabel

maal een gele isabel recessief witte nakomelingen kweken, dan dient de gele partner recessief wit vererfend te zijn. Dit kan zowel de pop als de man zijn. Ook een dominant witte zilverisabel kan recessief vererfend zijn. Overigens wordt het overgrote deel gekweekt met de dominant witte bijkleur, zowel bij de zilverisabelen als de zilverisabelpastelen. Omdat we, zoals meestal bij vogels met de witte bijkleur, te maken hebben met schimmelvogels, is het van groot belang de lengte van de bevedering goed in de gaten te houden. Selecteer uw vogels hierop en zet die exemplaren met de kortste bevedering in voor de kweek in het volgende seizoen.

Behalve de eerder in dit artikel genoemde zaken, kunnen we de volgende FOUTEN nog tegen komen:

- over het geheel te bruin,
- geen of zwakke flanktekening,
- te lichte en/of te brede omzoming van de vleugel- en/of staart pennen,
- witte lipochroomtint niet zuiver,
- kleur in borst, flanken, dijen en onderlichaam te licht.

Met deze kennis moet het mogelijk zijn een dusdanig koppel samen te stellen, dat er nakomelingen op stok komen die met succes aan een tentoonstelling kunnen deelnemen.

*Piet Wassenaar,
Keurmeester van kleurkanaries.*

A.O.B. "DE VOGELWERELD"

Lees DE VOGELWERELD maandelijks tijdschrift van de A.O.B. (ALGEMENE ORNITHOLOGISCHE BOND VAN BELGIË)

Jaarlijks abonnement van Januari tot December, ten bedrage van 49 NLG (29,30 Euro's). Te storten op Nederlandse postrekening 0115835 van: DE VOGELWERELD - BRUSSEL. Om een proefnummer van ons tijdschrift te bekomen dient men een internationale antwoordcoupon te sturen aan onze dienst: LEDENADMINISTRATIE, 28 Route Charlemagne, B 5620 Rosée - België.

Rimo 2000: AUTOMATISCHE DIGITALE DIMMER

Dimmer, die natuurgebrouwde ochtend- en avondschemering nabootst. Gloeilampen gaan langzaam aan en uit. TL-lampen branden in de tussenliggende periode. Nachterlichting kan naar wens worden geregeld. Het programma is Nederlandstalig en eenvoudig op de minuut nauwkeurig instelbaar. Regelt maximaal 1000 Watt aan verlichting. **2 jaar garantie.**

Verder leveren wij: Ziekencouloren, Inbouwsets, Elstein lampen en elementen, schouwlampen, Minigard schikdraad, Luchtbevochtiger, Luchtreiniger, Schakelklokken, Ruimtethermostaten 0-40 Gr, Vlak-broedmachine 40 kippeneieren, Elektronische en Aether Broedthermostaten, Losse Aethercapsules, Broedmelers, Broedhygrometers, Voetingschaar, Nageltang, Voederspuit, Voedernaald, Kroppaalden, **Truulite zonlichtlampen**, Dimmers: **Rimo 350, alleen voor gloeilampen Fl. 97,50.**

Verzending door het gehele land

H. Dijks - R. van Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen Internet:
Telefoon (0162) 31 39 49 (ook 's avonds) www.rimo.nl

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. voor kanaries, tropen, wildzang, kleine parkieten, etc.
2. voor grote parkieten, papegaaien, kwartels, fazanten, etc.
3. voor postduiven.

Uw vogels hebben geen tanden.... Wel een spiermaag. Zorg dat er scherpe kiezel in zit.....!

VERKRIJGBAAR IN ALLE DIERENSPECIALZAKEN.

NU OOK OESTERSCHELPENGRIT

Gratis monster en folder bij:

F. THIJSEN MILL

SPECIALIST IN SCHERPE MAAGKIEZEL

Tel. (0485) 45 17 37 - Postbus 29, 5450 AA MILL